

Jaarverslag van het beheer

We hebben weer een jaar stevig doorgewerkt onder leiding van onze meewerkend voorvrouw & bos- en natuurbeheerster Carla Peperkamp. De werkploeg bestaat momenteel uit ongeveer 20 vrijwilligers van wie de aanwezigheid varieert van sporadisch tot meer dan twee dagen per week. Daarnaast hebben we nog een paar dagen versterking gehad van twee scholieren die hun maatschappelijke stage bij ons kwamen lopen. Erg leuk om een paar zo jonge mensen mee te laten werken en hun inzet was uitstekend. Alles bij elkaar kwamen we op een ruime 3500 uren. Naast de standaard werkzaamheden van maaien en afvoeren, knotten en zagen plus de diverse onderhoudsklussen waren er ook weer wat bijzonderheden voor dit verslag.

Einde van de imkerij

Voor sommigen misschien een verrassend bericht: dit jaar is er besloten definitief te stoppen met de imkerij op de Oeverlanden. Er zijn inmiddels zo veel imkers in Nederland dat de honigbij een te grote concurrent is geworden voor de wilde bijen. Hier waren al langer zorgen over. Er werd ook wetenschappelijk onderzoek naar gedaan op regionaal en internationaal niveau. In een recent rapport van EIS (kenniscentrum insecten) in opdracht van gemeente Amsterdam staan de Oeverlanden aangemerkt als een belangrijk gebied voor wilde bijen en wordt voorgesteld het aantal volken in de omgeving te beperken. In de praktijk was het ook wel te merken. Gezonde volken konden in goede zomers soms niet voldoende honing vinden. Dat kan betekenen dat het gebied niet voldoende draagkracht heeft. De imkerij was altijd bedoeld als een steun voor de natuur. Nu er zoveel imkers zijn dat het een tegengesteld effect heeft, stoppen we natuurlijk.

Een levende oeverbeschoeiing

De oeverbeschoeiing hebben we ook dit jaar weer vroeg in het jaar aangelegd, direct na het knotten van de wilgen. Dit doen we sinds een paar jaar zo, met de bedoeling dat de verse wilgentakken opnieuw gaan uitlopen. We hopen op een levende beschoeiing. Tot nu toe houden de uitgelopen takken het op z'n best twee jaar vol, maar ze trekken in die tijd veel insecten en andere dieren aan. Meerkoeten en zelfs een wilde eend vonden een mooie nestplaats in dit "struweel" en tijdens het zwemmen zag ik duidelijk meer leven rondom de uitlopende takken dan rond de dode. Om te kijken of ze ook langer kunnen overleven, zijn er dit jaar stevige wilgentakken als palen in de grond geslagen. Misschien kunnen ze dan goed genoeg wortelen en houden ze het langer vol. Een aantal van ons is besmet met het Wim-Hof virus en heeft een deel van de beschoeiing in ijskoud water zwemmend aangelegd. Wel heerlijk om daarna bij een gloeiende houtkachel op te warmen.

Invasieve exoten

Canadese guldenroede, bamboe, schijnaardbei, reuzenbalsemien, siberische berenklauw, de notoire Japanse duizendknoop. We hebben er een aardige kluit aan. Na jaren van intensieve bestrijding en met hulp van de schotse hooglanders hebben we de reuzenbalsemien tot acceptabele aantallen terug weten te brengen. Over het bestrijden van de Japanse duizendknoop heeft Hans Bootsma al eerder artikelen geschreven. Vanwege de enorme schade aan bebouwing die deze plant kan veroorzaken heeft de gemeente een strikt protocol opgesteld waaraan iedere Amsterdamse (groen)medewerker zich moet houden, en wij dus ook. Ik ga niet in details treden, maar in de praktijk zou dat erop neer komen dat we niet meer mogen bestrijden zoals we al jaren doen. Gelukkig heeft Carla een ontmoeting met de betreffende ambtenaren kunnen regelen en na een goed en aangenaam gesprek is besloten dat wij op onze manier door mogen gaan. Een mooi compliment! En van ons uit natuurlijk veel waardering voor de houding van de gemeente. Het zou ook eeuwig zonde zijn als we hadden moeten stoppen aangezien de resultaten uitstekend zijn (zie de artikelen van Hans Bootsma, [Oever67] en [Oever77]).

De schotse hooglanders

Het was geen best jaar voor de schotse hooglanders. Het begon nog goed op zestien augustus: er werd een kalfje geboren met een prachtige bonte tekening (augustus is wel laat in het jaar). Maar op

een paar waarnemingen na is het verder niet meer gezien. Het zal ergens in het gebied liggen. Eerste kerstdag kwam vervolgens een melding dat onze stier was overleden. We weten niet waardoor of waaraan, zo oud was hij nog niet. Om de gelederen nog verder uit te dunnen heeft het jongste stiertje zijn hoef gebroken. In eerste instantie dacht men dat hij een flinke kneuzing had, mogelijk als gevolg van een aanrijding. In zo'n geval mag een dier in de eigen kudde uitzieken, dat geeft minder stress. Maar Carla zag op een gegeven moment dat het geen kneuzing was maar een gebroken en ontstoken hoef. Dat moet wel behandeld worden en het kalf is verdoofd en meegenomen. Inmiddels is hij herstellende en zal zijner tijd weer ergens uitgezet worden.

Zwervers en kampeeders

En dan is er nog nieuws over de Homo sapiens-populatie. We hebben vrijwel altijd een paar zwervers in het gebied, meestal in vervallen tentjes of gammele bouwwerken. Maar in het Jaagpadbos is tijdens de coronapandemie een prachtig klein huisje gebouwd met zelfs een tuintje erbij (met plastic bloemen, dat dan wel). De kwaliteit doet vermoeden dat het door een gestrande bouwvakker is neergezet. Helaas trekt zo'n gebouwtje ook andere zwervers aan en dan gaat het snel. De oorspronkelijke bouwer is allang vertrokken, maar het huisje was zo goed gebouwd dat het een (min of meer) echte woning was dus niet zomaar ontruimd mocht worden. De gemeente is lang bezig geweest om alle juridische obstakels uit de weg te ruimen en daarna moest een aantal fysieke sta-in-de-wegs aangepakt worden voor de opruimploeg. Een aannemer heeft een pad gemaaid door het braamstruweel en wij hebben nog een paar liggende boomstammen weggezaagd. Vervolgens zijn de betonnen legoblokken die de ingang van het bos voor auto's versperren weggehaald. Direct daarop hebben verschillende woonwagenbewoners van deze toegang gebruik gemaakt om op het veld te bivakkeren. En u zult begrijpen, die mogen juridisch niet zomaar weggestuurd worden. Tsja.... Wordt vervolgd.

Waarnemingen

Ijsvogels waren afgelopen jaar vaak te zien. Voor wie geïnteresseerd is, een paar goede plekken zijn de brug over de sloot bij het Witte Wieven talud, de brug bij de Johan Huizingalaan en ons eigen depot. We zijn bezig om ijsvogelwanden te regelen dan wel zelf te maken nabij het Witte Wieven veld en op een achterafhoekje van het depot. Op initiatief van Nico Jansen is er ooit een ijsvogelwand gemaakt naast de poel bij het gemaal als onderdeel van zijn project "Oase aan de Zuidas". Daar hebben enkele jaren ijsvogels in gebroed en waren vaak prachtig te zien. Inmiddels is deze wand volledig vergaan, dus tijd voor een nieuw initiatief.

Zoals altijd, een paar leuke meldingen uit de agenda: dit jaar voor het eerst een andoornbij in het gebied, een prachtige kolibrievlinder op het punbed in de depottuin, zwanenbloem in de oever van de Nieuwe Meer, een vliegenvanger (al dan niet bont), dodaarsjes op de Nieuwe Meer (horen bij mijn favorieten) en "ouderwets veel zweefvliegen op heelblaadje".

En tot slot de gebruikelijke waarnemingen van nachtegalen en vlinders. De vlinders werden bij de vaste routes dit jaar vooral vertegenwoordigd door de witjes en het bonte en bruine zandoogje. Buiten de route werd dit jaar weer wat vaker het zwartsprietdikkopje waargenomen, een 'grasvlinder' die het bij ons even wat minder deed. Erg leuke waarnemingen (die ikzelf helaas gemist heb) waren een koninginnenpage op het depot en een keizermantel in het gebied. Van de nachtegalen kan ik melden dat ze wederom hun vaste plekken hebben ingenomen. De komende nachtegalenexcursie is eerder in het jaar gepland omdat we anders de kans hebben dat ze over het hoogtepunt van de zang heen zijn. De opwarming valt toch echt niet meer te ontkennen.

[Wichert Stemerding]